

Zaštita prijavitelja nepravilnosti kod poslodavca od 1. srpnja 2019.

Božo Prelević, dipl. iur.

Od 1. srpnja 2019. poslodavci koji zapošljavaju 50 i više radnika moraju imenovati povjerljivu osobu za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti sukladno novom Zakonu o zaštiti prijavitelja nepravilnosti. Osim toga, ovi poslodavci moraju do 1. siječnja 2020. donijeti i opći akt o postupku provedbe prijave nepravilnosti. Autor u članku daje prikaz novih zakonskih odredbi s primjerom općeg akta o postupku prijave nepravilnosti i drugim aktima koje poslodavci donose u provedbi ovog zakona.

1. Uvod

Do sada je zaštita prijavitelja nepravilnosti, odnosno "zviždača" u hrvatskom pravu bila uređena u odredbama nekoliko zakona i to u: Kaznenom zakonu, Zakonu o trgovini, Zakonu o radu¹ (u nastavku teksta: ZOR), Zakonu o državnim službenicima, Zakonu o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, Zakonu o zaštiti tajnosti podataka te Zakonu o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru. Donošenjem Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti² (u nastavku teksta: Zakon), koji stupa na snagu 1. srpnja 2019., sada se na jednom mjestu uređuje prijavljivanje nepravilnosti, postupak prijavljivanja nepravilnosti, prava osoba koje prijavljuju nepravilnosti, obveze tijela javne vlasti te pravnih i fizičkih osoba u vezi s prijavom nepravilnosti, kao i druga pitanja važna za prijavu nepravilnosti i zaštitu prijavitelja nepravilnosti. Znači, kako se navodi i u obrazloženju uz Konačni prijedlog Zakona, Zakonom se sada objedinjuju svi pravni standardi za zaštitu prijavitelja nepravilnosti tj. „zviždača“ u poseban zakon (lex specialis), kojim se propisuju opće odredbe, prava prijavitelja nepravilnosti, postupak prijave nepravilnosti i postupanje po prijavi, sudska zaštita prijavitelja nepravilnosti i prekršajne odredbe, a s ciljem osiguravanja dostupnih i pouzdanih načina prijavljivanja nepravilnosti, zaštita prijavitelja od štetnih radnji te promicanje sprječavanja nepravilnosti jačanjem svijesti o nužnosti sigurnog prijavljivanja nepravilnosti.

Glavni cilj donošenja Zakona je učinkovita zaštita prijavitelja nepravilnosti koja uključuje i osiguravanje dostupnih i pouzdanih načina prijavljivanja nepravilnosti. Zakonom je predviđena zaštita prijavitelja nepravilnosti ne samo u tijelima javne vlasti, već i kod privatnih poslodavca, što je i u suglasju s Preporukama Vijeća Europe iz 2014.

godine, u kojima stoji da zakoni koji štite prijavitelje nepravilnosti trebaju pokrivati širok raspon osoba, bez obzira rade li u javnom, ili privatnom sektoru. Treba istaknuti kako se Zakonom omogućava zaštita prijavitelja nepravilnosti koji su osobe u radnom odnosu sukladno odredbama ZOR-a, nego je zaštita pružena širem krugu osoba poput volontera, studenata, osoba koje rade preko ugovora o djelu, odnosno koje sudjeluju u djelatnostima kod poslodavca, koji može biti fizička, ili pravna osoba, pa čak i osobe koje su sudjelovale kao kandidati u postupcima zapošljavanja, s time da krug zaštićenih osoba nije Zakonom taksativno zatvoren.

2. Zabrana sprječavanja prijavljivanja nepravilnosti

U prvom redu treba reći kako se, sukladno Zakonu, pod pojmom nepravilnosti podrazumijevaju kršenja zakona i drugih propisa te nesavjesno upravljanje javnim dobrima, javnim sredstvima i sredstvima EU koje predstavlja ugrožavanje javnog interesa, a koja su povezana s obavljanjem poslova kod poslodavca³.

ističemo...

S druge strane, prijavitelj nepravilnosti, sukladno zakonskim odredbama je fizička osoba koja prijavljuje nepravilnosti koje su povezane s obavljanjem poslova kod poslodavca.

Obavljanje poslova, u smislu zakonskih odredbi, uključuje:

- radni odnos;
- rad izvan radnog odnosa;
- volontiranje;

¹ Nar. nov., br. 93/14 i 127/17.

² Nar. nov., br. 17/19 od 20. veljače 2019.

³ Čl. 3. st. 1. t. 1. Zakona.

- vršenje dužnosti;
- ugovore o djelu;
- studentske poslove;
- sudjelovanje u postupcima zapošljavanja u svojstvu kandidata;
- svako drugo sudjelovanje u djelatnostima pravne, ili fizičke osobe.

ističemo...

Pod pojmom poslodavca se u smislu odredbi Zakona podrazumijeva tijelo javne vlasti te fizička ili pravna osoba sukladno odredbama ZOR-a, kao i fizička ili pravna osoba kod koje prijavitelj nepravilnosti obavlja poslove.

Pri tome se, u smislu zakonskih odredbi, pod pojmom tijela javne vlasti podrazumijevaju tijela državne uprave, druga državna tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima i druge osobe na koje su prenesene javne ovlasti, pravne osobe čiji je osnivač Republika Hrvatska, ili jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave (u nastavku teksta: JLP(R)S), pravne osobe i druge osobe koje obavljaju javnu službu, pravne osobe koje se u cijelosti financiraju iz državnog proračuna ili iz proračuna JLP(R)S, kao i trgovačka društva u kojima RH i JLP(R)S imaju zasebno, ili zajedno većinsko vlasništvo. Poslodavac koji zapošljava najmanje pedeset osoba dužan je uspostaviti unutarnje prijavljivanje nepravilnosti.

2.1. Zabrana sprječavanja prijavljivanja nepravilnosti**ističemo...**

Zakonom je zabranjeno sprječavanje prijavljivanja nepravilnosti⁴.

Odredbe općeg, ili pojedinačnog akta poslodavca te pravnog posla kojima se propisuje zabrana prijavljivanja nepravilnosti nemaju pravni učinak.

2.2. Zabrana stavljanja prijavitelja nepravilnosti u nepovoljan položaj**ističemo...**

Poslodavac ne smije prijavitelja nepravilnosti staviti u nepovoljan položaj zbog prijavljivanja nepravilnosti.

Zakonom je određeno kako se stavljanjem u nepovoljan položaj prijavitelja nepravilnosti smatra⁵:

- otkaz ugovora o radu;
- prestanak državne službe;
- uznemiravanje;
- nemogućnost napredovanja;
- neisplata i smanjenje plaće i drugih naknada;
- pokretanje stegovnog postupka;
- izricanje stegovnih mjera ili kazni;
- uskrata radnih zadataka;
- promjena radnog vremena;
- onemogućavanje obrazovanja i stručnog usavršavanja;

4 Čl. 5. st. 1. Zakona.

5 Čl. 6. st. 2. Zakona.

- neisplata nagrada i otpremnina;
- raspored, ili premještanje na drugo radno mjesto;
- nepoduzimanje mjera radi zaštite dostojanstva radnika zbog uznemiravanja od drugih osoba;
- proizvoljno upućivanje na zdravstvene preglede ili preglede radi ocjene radne sposobnosti;
- druga nepovoljna postupanja.

ističemo...

Treba istaknuti kako odredbe općeg, ili pojedinačnog akta poslodavca te pravnog posla (ugovora) kojima se prijavitelju nepravilnosti uskraćuju, ili povređuju prava, ili ga se stavlja u nepovoljan položaj zbog prijavljivanja nepravilnosti nemaju pravni učinak.

Zakonom je određeno kako se prijava nepravilnosti ne smatra ni povredom čuvanja poslovne tajne.

2.3. Dobra vjera prijavitelja nepravilnosti i zabrana zlouporabe prijavljivanja

Sukladno čl. 7. Zakona, prijavitelj nepravilnosti dužan je savjesno i pošteno prijavljivati nepravilnosti o kojima ima saznanja i koje smatra istinitim u trenutku prijavljivanja nepravilnosti.

ističemo...

Međutim, zlouporaba prijavljivanja nepravilnosti je zabranjena⁶.

Zlouporabu prijavljivanja nepravilnosti čini osoba koja⁷:

- dostavi informaciju za koju je znala da nije istinita;
- uz zahtjev za postupanje u vezi s prijavom nepravilnosti traži protupravnu korist;
- poduzima druge radnje kojima je svrha isključivo nanijeti štetu poslodavcu.

3. Prava prijavitelja nepravilnosti

Prijavitelji nepravilnosti, sukladno zakonskim odredbama, imaju pravo na:

- zaštitu određenu Zakonom i sudsku zaštitu;
- pomoć prijavitelju nepravilnosti;
- zaštitu identiteta;
- zaštitu povjerljivosti;
- zaštitu povezanih osoba.

Podsjećamo kako su u smislu zakonskih odredbi povezane osobe bračni ili izvanbračni drug, životni partner ili neformalni životni partner, srodnici po krvi u ravnoj liniji, srodnici u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja, srodnici po tzbini do drugog stupnja, skrbnik, partner – skrbnik djeteta te posvojitelj odnosno posvojenik te druge fizičke i pravne osobe koje se prema drugim osnovama i okolnostima opravdano mogu smatrati interesno povezanim s prijaviteljem nepravilnosti.

3.1. Pravo na zaštitu

Prijavitelj nepravilnosti ima pravo na⁸:

- zaštitu sukladno postupcima za prijavljivanje nepravilnosti predviđenim Zakonom;

6 Čl. 8. st. 1. Zakona.

7 Čl. 8. st. 2. Zakona.

8 Čl. 9. st. 1. Zakona.

- sudsku zaštitu;
- naknadu štete;
- zaštitu identiteta i povjerljivosti.

Osoba koja čini zloporabu prijavljivanja nepravilnosti iz čl. 8. st. 2. Zakona⁹ nema pravo na navedene oblike zaštite. Međutim, tijela ovlaštena za postupanje prema sadržaju prijave ispitat će i nepravilnosti koje je prijavila osoba iz čl. 8. st. 2. t. 2. i 3. Zakona, odnosno osoba koja uz zahtjev za postupanje u vezi s prijavom nepravilnosti traži protupravnu korist, ili poduzima druge radnje kojima je svrha isključivo nanijeti štetu poslodavcu.

3.2. Pomoć prijavitelju nepravilnosti

Prijavitelja nepravilnosti, ili povezanu osobu koja sudjeluje u postupku pred sudom, ili drugim tijelom, a iz neznanja bi mogla propustiti kakvu radnju, ili se zbog toga ne bi koristila svojim pravom, sud ili drugo tijelo koje vodi postupak poučit će o pravima koja joj pripadaju prema Zakonu, ili prema zakonu koji se primjenjuje u tom postupku te o posljedicama propuštanja radnje.

3.3. Obveza zaštite identiteta

Zakonom je određeno kako identitet prijavitelja odnosno podaci temeljem kojih se može otkriti njegov identitet te drugi podaci koji su navedeni u prijavi nepravilnosti, moraju ostati zaštićeni, osim ako prijavitelj nepravilnosti pristane na otkrivanje tih podataka, ili ako je u tijeku postupka nužno otkriti identitet prijavitelja nepravilnosti, sukladno propisima kojima se uređuje zaštita osobnih podataka¹⁰.

3.4. Zaštita povjerljivosti

Sukladno čl. 12. Zakona, osoba kojoj prijavitelj nepravilnosti prijavi nepravilnosti i svaka druga osoba koja sudjeluje u postupku po prijavi nepravilnosti dužna je štititi podatke koje sazna u prijavi.

3.5. Zaštita povezanih osoba

Povezana osoba ima pravo na zaštitu kao prijavitelj nepravilnosti ako učini vjerojatnim da je prema njoj počinjena štetna radnja zbog povezanosti s prijaviteljem nepravilnosti. Pri tome je štetna radnja, u smislu zakonskih odredbi, svako činjenje, ili nečinjenje u vezi s prijavom nepravilnosti kojom se prijavitelju nepravilnosti, ili povezanim osobama ugrožavaju, ili povređuju prava odnosno kojim se te osobe stavljaju u nepovoljan položaj.

4. Postupak prijavljivanja nepravilnosti i postupanje po prijavi

U dijelu Zakona u kojem se uređuje postupak prijavljivanja nepravilnosti, posebno se uređuje i sadržaj prijave nepravilnosti, vrste prijavljivanja nepravilnosti te s time u vezi, između ostalog, obveze poslodavca i tijela nadležna za vođenje postupka po prijavi nepravilnosti. Postoje tri vrste prijavljivanja nepravilnosti:

- unutarnje prijavljivanje nepravilnosti;
- vanjsko prijavljivanje nepravilnosti;
- javno razotkrivanje.

Međutim, najprije potrebno nešto reći o sadržaju prijave nepravilnosti.

4.1. Sadržaj prijave nepravilnosti

Prijava nepravilnosti sadrži¹¹:

- podatke o prijavitelju nepravilnosti;
- naziv poslodavca prijavitelja;
- podatke o osobi i/ili osobama na koje se prijava odnosi;
- datum prijave i;
- opis nepravilnosti koja se prijavljuje.

ističemo...

Prijava se može podnijeti neposredno u pisanom obliku, poslati poštom, dostaviti u elektroničkom obliku, ili usmeno izjaviti na zapisnik.

Znači, Zakonom nije propisan poseban obrazac nego je važno da prijava sadrži sve navedene sastavne elemente.

Primjer – prijava nepravilnosti

Pero Perić
Vodnikova 321
10000 Zagreb

Republika Hrvatska
Pučki pravobranitelj
Trg hrvatskih velikana 6
10000 Zagreb

29. svibanj 2019.

Predmet: prijava nepravilnosti u trgovačkom društvu ABEBE d.o.o. Zagreb

Poštovani,

ovim putem prijavljujem nepravilnost u trgovačkom društvu ABEBE d.o.o. Zagreb, Aleja Bologne 323, OIB 23443223443 (u nastavku teksta: ABEBE d.o.o.), koje zastupa član uprave Velimir Velić. ABEBE d.o.o. je trgovačko društvo većinski u vlasništvu Republike Hrvatske, čija je djelatnost distribucija električne energije proizvedene pomoću sunčevih kolektora. Zaposlen sam u odjelu nabave ABEBE d.o.o. na poziciji zamjenika voditelja odjela tako da mi je poznata politika nabave ABEBE d.o.o. te imam uvid u svaki postupak javne nabave.

Primijetio sam kako ABEBE d.o.o., protivno Zakonu o javnoj nabavi, ne provodi postupak putem Elektroničkog oglasnika javne nabave za nabavu opreme u vrijednosti od 1.000.000,00 kuna i većoj.

Dokaz: ugovor br. 23/2019 o isporuci sunčevih kolektora od 4. veljače 2019. u vrijednosti 2.000.000,00 kn; ugovor br. 30/2019 o nabavi računalne opreme i softwarea za distribuciju električne energije od 3. ožujka 2019. u vrijednosti 1.000.000,00 kn – preslici u prilogu.

Oba navedena ugovora sklopljena su sa trgovačkim društvom BEBEA d.o.o. za trgovinu iz Zagreba, Solovljeva 33c, koje zastupa Ana Velić, supruga direktora ABEBE d.o.o. Osim toga, protivno Zakonu o javnoj nabavi, za niti jedan ugovor nije proveden postupak javne nabave. Budući da sam mišljenja da je na ovaj način prekršen Zakon o javnoj nabavi te je oštećen državni proračun, predlažem naslovu poduzimanje odgovarajućih zakonskih radnji.

S poštovanjem,
Pero Perić

⁹ Vidjeti pod 2.3.

¹⁰ Čl. 11. Zakona.

¹¹ Čl. 15. st. 1. Zakona.

4.2. Unutarnje prijavljivanje nepravilnosti

Kako smo naveli, jedna od vrsta prijavljivanja nepravilnosti jest i unutarnje prijavljivanje nepravilnosti. Unutarnje prijavljivanje nepravilnosti je otkrivanje nepravilnosti poslodavcu¹².

4.2.1. Obveze poslodavca

Kod unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti, poslodavac je dužan:

- osigurati mogućnost unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti;
- imenovati povjerljivu osobu za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti na prijedlog najmanje 20 % radnika zaposlenih kod poslodavca;
- zaštititi prijavitelja nepravilnosti od štetne radnje i poduzeti nužne mjere radi zaustavljanja štetnih radnji i otklanjanja njihovih posljedica;
- čuvati podatke zaprimljene u prijavi od neovlaštenog otkrivanja, osim ako to nije suprotno zakonu;
- poduzeti mjere radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti.

ističemo...

U smislu zakonskih odredbi, povjerljiva osoba je zaposlenik poslodavca imenovan za zaprimanje prijave nepravilnosti i vođenje postupka u vezi s prijavom nepravilnosti.

Primjer – prijedlog radnika za imenovanje osobe za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti

CECECE d.d.
Radničko vijeće
Put Supavla 324d
21000 Split

CECECE d.d.
n/r Predsjednika uprave Tonija Tonic
Put Supavla 324d
21000 Split

4. lipanj 2019.

Predmet: prijedlog za imenovanje povjerljive osobe za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti

Poštovani,

Sukladno čl. 17. st. 1. t. 2. Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti (Nar. nov., br. 17/19), temeljem glasovanja koje je provedeno između radnika trgovačkog društva CECECE d.o.o., Put Supavla 324d (u nastavku teksta: CECECE d.o.o.), ovim putem Vas obavještavam da radnici predlažu sljedeće osobe za povjerljivu osobu za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti:

- 1) Ante Anto, Marmontova 123, Split – zaposlen na radnom mjestu portira.

Glasovanju o imenovanju povjerljive osobe za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti pristupilo je 84% radnika CECECE d.o.o. Od radnika CECECE d.o.o. koji su pristupili glasovanju za kandidata

Ante Anto glasovalo je 98% radnika. O provedenom glasovanju u prilogu ovog dopisa dostavljamo preslik zapisnika.

S poštovanjem,

Radničko vijeće
Predsjednik
Ivo Ivin

Prilog:

- 1) Preslik zapisnika o provedenom glasovanju za izbor povjerljive osobe za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti i njegovog/njenog zamjenika.

Međutim, važno je naglasiti kako je Zakonom izrijekom određeno da će poslodavac imenovati povjerljivu osobu za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti i kada 20 % radnika nije donijelo odluku o prijedlogu povjerljive osobe¹³.

ističemo...

Poslodavac koji zapošljava najmanje 50 radnika dužan je imenovati povjerljivu osobu i zamjenika povjerljive osobe na način određen u čl. 17. Zakona u roku od devet mjeseci od dana njegova stupanja na snagu, odnosno do 1. travnja 2020¹⁴.

Ovu mogućnost imaju i poslodavci koji zapošljavaju manje od 50 radnika.

12 Čl. 16. Zakona.

13 Čl. 17. st. 2. Zakona.

14 Čl. 36. st. 3. Zakona.

Primjer – Odluka poslodavca o imenovanju osobe za prijavljivanje nepravilnosti

Temeljem čl. 17. st. 2. Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti (Nar. nov., br. 17/19), trgovačko društvo DEDEDE d.o.o. Rijeka, Ulica slobode 78c, zastupano po direktorici Manuely Eli, dana 5. lipnja 2019. donosi sljedeću

ODLUKU

o imenovanju povjerljive osobe za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti

- 1) Za povjerljivu osobu za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti u trgovačkom društvu DEDEDE d.o.o. Rijeka (u nastavku teksta: Društvo) imenuje se Ana Anić iz Rijeke, Velika avenija 7, zaposlena u Društvu na radnom mjestu pravnice.
- 2) Sastavni dio ove Odluke je prethodni pristanak povjerljive osobe za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti za njeno imenovanje.
- 3) Ova Odluka stupa na snagu protekom roka od 8 dana od dana objave na oglasnoj ploči Društva.

Obrazloženje

Zakonom o zaštiti prijavitelja nepravilnosti (u nastavku teksta: Zakon) predviđena je obveza za poslodavca koji zapošljava 50 i više radnika da imenuje povjerljivu osobu za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti. Sukladno čl. 17. st. 1. t. 2. Zakona, poslodavac je dužan imenovati povjerljivu osobu za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti na prijedlog najmanje 20 % radnika zaposlenih kod poslodavca.

Kako radnici poslodavca nisu iskoristili mogućnost predlaganja povjerljive osobe za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti, poslodavac je sukladno čl. 17. st. 2. Zakona odlučio kao u izreci ove Odluke. Povjerljiva osoba dala je prethodnu suglasnost na imenovanje. Imenovana povjerljiva osoba za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti stupa na dužnost protekom roka od 8 dana od dana objave ove Odluke na oglasnoj ploči Društva.

Direktorica
Manuela Eli

Prilog:

- 1) Prethodna suglasnost Ane Anić na imenovanje povjerljive osobe za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti.

Objavljeno na oglasnoj ploči: 5. lipnja 2019.

Odluka stupa na snagu: 13. lipnja 2019.

Sukladno čl. 17. st. 3. Zakona, u slučaju kada je povjerljiva osoba za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti imenovana, kada nije bilo prijedloga najmanje 20 % radnika zaposlenih kod poslodavca za njezino imenovanje, ona se može opozvati odlukom 20 % radnika.

ističemo...

Ova odluka radnika o opozivu obvezuje poslodavca da razriješi imenovanu povjerljivu osobu i imenuje novu u roku od mjesec dana od donošenja odluke radnika o opozivu¹⁵.

Do donošenja odluke o imenovanju nove povjerljive osobe poslove povjerljive osobe obavlja njezin zamjenik, osim ako okolnosti upućuju na to da je potrebno privremeno imenovati treću osobu za povjerljivu osobu.

Zamjenika povjerljive osobe za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti, na prijedlog same povjerljive osobe, imenuje poslodavac¹⁶. Treba naglasiti kako povjerljivu osobu i zamjenika povjerljive osobe imenuje poslodavac uz njihov prethodni pristanak. Povjerljiva osoba i zamjenik povjerljive osobe koji obavlja poslove povjerljive osobe imaju pravo na zaštitu iz čl. 9. st. 1. t. 1.-3. Zakona, odnosno:

- zaštitu sukladno postupcima za prijavljivanje nepravilnosti predviđenim Zakonom;
- sudsku zaštitu;
- naknadu štete.

4.2.2. Akti koje donosi poslodavac

ističemo...

Poslodavac je dužan općim aktom urediti postupak unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti i imenovanja povjerljive osobe¹⁷.

Ovaj akt je poslodavac na prikladan način dužan učiniti dostupnim svim osobama koje kod njega obavljaju poslove. Opreza radi, preporučamo da se ovaj akt učini dostupan navedenim osobama na način na koji se inače dostavljaju akti radnog prava, makar to izriekom ne proizlazi iz navedene zakonske odredbe.

ističemo...

Opći akt o postupku prijavljivanja nepravilnosti poslodavci koji zapošljavaju 50 i više radnika moraju donijeti do 1. siječnja 2020.

Ovaj akt mogu donijeti i poslodavci koji zapošljavaju manje od 50 radnika. Kada se ovaj opći akt donosi za nepravilnosti koje se odnose na proračunska sredstva i/ili sredstva iz fondova Europske unije, on mora biti sukladan propisima kojima se uređuju područja upravljanja nepravilnostima vezanim uz proračunska sredstva i/ili sredstva iz fondova EU.

Navedenim općim aktom ne može se smanjiti opseg prava, ili uskratiti neko pravo prijavitelju nepravilnosti iz Zakona¹⁸. Opći akt koji nije sukladan Zakonu, nema pravni učinak. Zakon ne navodi koji naziv mora imati ovaj opći akt. Stoga smo mišljenja kako poslodavci imaju slobodu izbora pa ovaj akt mogu nazvati: „opći akt“, „interni akt“, „pravilnik“, „postupovnik“, „pravila“, ili dr.

¹⁵ Čl. 17. st. 6. Zakona.

¹⁶ Čl. 17. st. 4. Zakona.

¹⁷ Čl. 18. st. 1. Zakona.

¹⁸ Čl. 18. st. 4. Zakona.

Primjer – Opći akt o postupku unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti

Temeljem čl. 18. st. 1. Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti (Nar. nov., br. 17/19; u nastavku teksta: Zakon), trgovačko društvo GEHAGE d.o.o. Varaždin, Nova cesta 74c (u nastavku teksta: Društvo), zastupano po direktorici Jeleni Jelić, dana 12. lipnja 2019. donosi sljedeći

INTERNI AKT O POSTUPKU UNUTARNJEG PRIJAVLJIVANJA NEPRAVILNOSTI

I. Opće odredbe

Članak 1.

Ovim Internim aktom o postupku unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti Društva (u nastavku teksta: Interni akt) uređuje se postupak unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti i imenovanja povjerljive osobe sukladno odredbama Zakona.

Članak 2.

Izrazi u ovom Internom aktu koji imaju rodno značenje, bez obzira na to koriste li se u muškom, ili ženskom rodu, odnose se jednako na muški i ženski rod.

Članak 3.

Svi radnici Društva i druge osobe koje rade u Društvu obvezno se pridržavaju i primjenjuju odredbe ovih Internih politika.

Članak 4.

Pojedini pojmovi koji se koriste u ovim Internim politikama imaju sljedeće značenje:

- nepravilnosti su kršenja zakona, drugih propisa i Internih politika koja su povezana s obavljanjem poslova u Društvu;
- prijavitelj nepravilnosti je fizička osoba koja prijavljuje nepravilnosti koje su povezane s obavljanjem poslova u Društvu;
- obavljanje poslova uključuje radni odnos, rad izvan radnog odnosa, volontiranje, vršenje dužnosti, ugovore o djelu, studentske poslove, sudjelovanje u postupcima zapošljavanja u svojstvu kandidata, kao i svako drugo sudjelovanje u radu Društva;
- povezane osobe su bračni ili izvanbračni drug, životni partner ili neformalni životni partner, srodnici po krvi u ravnoj liniji, srodnici u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja, srodnici po tzbini do drugog stupnja, skrbnik, partner – skrbnik djeteta te posvojitelj odnosno posvojenik te druge fizičke i pravne osobe koje se prema drugim osnovama i okolnostima opravdano mogu smatrati interesno povezanim s prijaviteljem nepravilnosti;
- štetna radnja je svako činjenje, ili nečinjenje u vezi s prijavom nepravilnosti kojom se prijavitelju nepravilnosti ili povezanim osobama ugrožavaju, ili povređuju prava odnosno kojim se te osobe stavljaju u nepovoljan položaj;
- povjerljiva osoba je radnik Društva imenovan za zaprimanje prijave nepravilnosti i vođenje postupka u vezi s prijavom nepravilnosti.

II. Postupak unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti

Članak 5.

Svaka nepravilnost u Društvu prijavljuje se povjerljivoj osobi za prijavljivanje nepravilnosti u Društvu, ili njegovom/njezinom zamjeniku.

Prijava nepravilnosti se vrši u pisanom obliku povjerljivoj osobi za prijavljivanje nepravilnosti u Društvu, ili njenom zamjeniku, s

time da se na primjerak prijave koji pripada osobi koja prijavljuje nepravilnost, stavlja oznaka datuma primitka i potpis osobe koja je prijavu zaprimila.

Prijava nepravilnosti može se učiniti i putem pošte povjerljivoj osobi za prijavljivanje nepravilnosti u Društvu, ili njenom zamjeniku.

Prijava nepravilnosti se može izvršiti i putem elektronske pošte na način opisan u stavku 2., sukladno pravilima o dostavi određenim Pravilnikom o radu Društva i ugovorima o radu u Društvu, s time da osoba kojoj je prijava dostavljena (povjerljiva osobi za prijavljivanje nepravilnosti u Društvu, ili njen zamjenik) primitak prijave potvrđuje povratnom porukom elektronske pošte prijavitelju nepravilnosti.

Prijava nepravilnosti može se izvršiti i usmeno na zapisnik koji sastavlja povjerljiva osoba za prijavljivanje nepravilnosti u Društvu, ili njen zamjenik.

Zapisnik iz stavka 4. potpisuju prijavitelj nepravilnosti i jedna od osoba koja je sastavila zapisnik, s time da jedan primjerak zapisnika pripada Društvu, a jedan prijavitelju nepravilnosti.

Članak 6.

O zaprimljenoj prijavi nepravilnosti povjerljiva osoba za prijavljivanje nepravilnosti u Društvu dužna je obavijestiti zamjenika, a zamjenik je dužan obavijestiti povjerljivu osobu za prijavljivanje nepravilnosti u Društvu, osim ako osoba je jedna od navedenih osoba koja nije zaprimila prijavu u sukobu interesa.

O zaprimljenoj prijavi nepravilnosti obavještava se uprava Društva, osim ako je jedan od njenih članova u sukobu interesa.

U slučaju iz stavka 2., ili u slučaju da su povjerljiva osoba za prijavljivanje nepravilnosti u Društvu, njen zamjenik i uprava Društva u sukobu interesa, nepravilnost se prijavljuje izravno Pučkom pravobranitelju.

Članak 7.

Sukob interesa postoji kada su povjerljiva osoba za prijavljivanje nepravilnosti u Društvu, njen zamjenik, članovi uprave Društva, ili imatelji poslovnih udjela u Društvu, uključujući i s njima povezane osobe, izravno, ili neizravno uključeni u nepravilnost koja je predmet prijave.

Članak 8.

Prijava nepravilnosti mora sadržavati:

- podatke o prijavitelju nepravilnosti;
- podatke o osobi i/ili osobama na koje se prijava odnosi;
- datum prijave i;
- opis nepravilnosti koja se prijavljuje.

Članak 9.

Postupak unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti započinje dostavljanjem prijave povjerljivoj osobi i/ili njenom zamjeniku.

Povjerljiva osoba dužna je:

- zaprimiti prijavu nepravilnosti;
- ispitati prijavu nepravilnosti najkasnije u roku od šezdeset dana od dana zaprimanja prijave;
- bez odgode poduzeti radnje iz svoje nadležnosti potrebne za zaštitu prijavitelja nepravilnosti ako je prijavitelj nepravilnosti učinio vjerojatnim da jest, ili bi mogao biti žrtva štetne radnje zbog prijave nepravilnosti;
- prijavu o nepravilnosti prosljediti tijelima ovlaštenim na postupanje prema sadržaju prijave, ako nepravilnost nije riješena s poslodavcem;
- obavijestiti prijavitelja nepravilnosti, na njegov zahtjev, o tijeku i radnjama poduzetima u postupku i omogućiti mu uvid u spis u roku od trideset dana od zaprimanja zahtjeva;

- pisanim putem obavijestiti prijavitelja nepravilnosti o ishodu postupka prijave nepravilnosti odmah nakon njegova završetka;
- pisanim putem izvijestiti pučkog pravobranitelja o zaprimljenim prijavama u roku od 30 dana od odlučivanja o prijavi;
- čuvati identitet prijavitelja nepravilnosti i podatke zaprimljene u prijavi od neovlaštenog otkrivanja odnosno objave drugim osobama, osim ako to nije suprotno zakonu.

Društvo ne smije povjerljivu osobu i/ili njezina zamjenika staviti u nepovoljan položaj te ne smije ujecati na postupanje povjerljive osobe i/ili njezina zamjenika prilikom poduzimanja radnji iz njihove nadležnosti potrebnih za zaštitu prijavitelja nepravilnosti.

Povjerljiva osoba i/ili njezin zamjenik trebaju svoje dužnosti obavljati zakonito i savjesno i ne smiju zlouporabiti svoje ovlasti na štetu prijavitelja nepravilnosti.

Članak 10.

Prijave nepravilnosti čuvaju se u posebnoj prostoriji i/ili ormaru pod ključem, i/ili računalu zaštićenom lozinkom.

Pod posebnom prostorijom iz stavka 1. podrazumijeva se prostorija u kojoj rade povjerljiva osoba za prijavljivanje nepravilnosti u Društvu i/ili njen zamjenik,

Članak 11.

Prijavitelj nepravilnosti ima pravo na:

- zaštitu sukladno postupcima za prijavljivanje nepravilnosti predviđenim Zakonom i ovim Internim aktom;
- sudsku zaštitu;
- naknadu štete;
- zaštitu identiteta i povjerljivosti.

Podaci o prijavitelju nepravilnosti su tajni i njihovo odavanje neovlaštenoj osobi, ili osobi koja je u sukobu interesa sukladno čl. 7. Internog akta, predstavlja razlog za izvanredni otkaz ugovora o radu, odnosno prestanak obavljanja rada u Društvu osobe koja postupka suprotnoj ovoj odredbi te pokretanje drugih odgovarajućih postupaka pred nadležnim tijelima.

Članak 12.

Zabranjeno je sprječavanje prijavljivanja nepravilnosti i svaki takav postupak predstavlja razlog za izvanredni otkaz ugovora o radu, odnosno prestanak obavljanja rada u Društvu osobe koja postupka suprotnoj ovoj odredbi te pokretanje drugih odgovarajućih postupaka pred nadležnim tijelima.

Društvo pruža učinkovitu zaštitu prijavitelja nepravilnosti. Društvo, sukladno zakonskim odredbama, ne smije prijavitelja nepravilnosti staviti u nepovoljan položaj zbog prijavljivanja nepravilnosti.

Društvo je dužno zaštititi prijavitelja nepravilnosti od štetne radnje i poduzeti nužne mjere radi njihovog zaustavljanja i otklanjanja njihovih posljedica. Prijava nepravilnosti ne smatra se povredom čuvanja poslovne tajne.

Članak 13.

Zabranjena je zlouporaba prijavljivanja nepravilnosti.

Zlouporabu prijavljivanja nepravilnosti čini osoba koja:

- dostavi informaciju za koju je znala da nije istinita;
- uz zahtjev za postupanje u vezi s prijavom nepravilnosti traži protupravnu korist;
- poduzima druge radnje kojima je svrha isključivo nanijeti štetu poslodavcu.

Zlouporaba prijavljivanja nepravilnosti predstavlja osobito tešku povredu obveze iz ugovora o radu.

Osoba koja zlouporablja prijavljivanje nepravilnosti ne ostvaruje prava iz čl. 9. Internog akta.

Članak 14.

Društvo je dužno poduzeti učinkovite mjere radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti.

III. Imenovanje povjerljive osobe za prijavu nepravilnosti i njenog zamjenika

Članak 15.

Društvo je dužno imenovati povjerljivu osobu za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti na prijedlog najmanje 20 % radnika zaposlenih u Društvu.

Imenovanje povjerljive osobe temeljem prijedloga iz stavka 1. mora se provesti u roku od 30 dana od dana dostave tog prijedloga.

Prijedlog radnika iz stavka 1. dostavlja se Društvu u pisanom obliku uz dokaz o provedenom glasovanju i potrebnoj većini za glasovanje.

Članak 16.

U slučaju da 20% radnika nije donijelo odluku o prijedlogu za imenovanje povjerljive osobe za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti, povjerljivu osobu za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti imenuje Društvo pisanom odlukom koja se objavljuje sukladno pravilima Društva.

Kada je povjerljiva osoba za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti imenovana na način iz stavka 1, imenovana povjerljiva osoba može se opozvati odlukom 20 % radnika.

Odluka iz stavka 2. obvezuje Društvo da razriješi imenovanu povjerljivu osobu i imenuje novu u roku od mjesec dana od donošenja odluke o opozivu.

Do donošenja odluke o imenovanju nove povjerljive osobe poslove povjerljive osobe obavlja njezin zamjenik, osim ako okolnosti upućuju na to da je potrebno privremeno imenovati treću osobu za povjerljivu osobu.

Članak 17.

Poslodavac će na prijedlog povjerljive osobe imenovati zamjenika povjerljive osobe pisanom odlukom koja se objavljuje sukladno pravilima Društva.

Članak 18.

Povjerljivu osobu za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti i njenog zamjenika povjerljive osobe imenuje Društvo pisanom odlukom uz njihov prethodni pristanak.

Povjerljiva osoba i njen zamjenik koji obavlja poslove povjerljive osobe imaju pravo na zaštitu iz čl. 9. st. 1. t. 1.-3. Zakona.

IV. Prijelazne i završne odredbe

Članak 19.

Ove Interne politike mijenjaju se i dopunjuju na način predviđen za njihovo donošenje.

Tumačenje odredbi Internih politika daje Uprava Društva.

Članak 20.

Ove Interne politike objavljuju se na oglasnoj ploči Društva i stupaju na snagu u roku od 8 (slovima: osam) dana od dana objave.

Direktorica
Jelena Jelić

Objavljeno na oglasnoj ploči dana 24.5.2019.

Interne politike stupile su na snagu dana 1.6.2019.

4.2.3. Postupak unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti

Postupak unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti započinje dostavljanjem prijave povjerljivoj osobi¹⁹. Sukladno čl. 19. st. 2. Zakona, povjerljiva osoba dužna je:

- zaprimiti prijavu nepravilnosti;
- ispitati prijavu nepravilnosti najkasnije u roku od šezdeset dana od dana zaprimanja prijave;
- bez odgode poduzeti radnje iz svoje nadležnosti potrebne za zaštitu prijavitelja nepravilnosti ako je prijavitelj nepravilnosti učinio vjerojatnim da jest, ili bi mogao biti žrtva štetne radnje zbog prijave nepravilnosti;
- prijavu o nepravilnosti prosljediti tijelima ovlaštenim na postupanje prema sadržaju prijave, ako nepravilnost nije riješena s poslodavcem;
- obavijestiti prijavitelja nepravilnosti, na njegov zahtjev, o tijeku i radnjama poduzetima u postupku i omogućiti mu uvid u spis u roku od trideset dana od zaprimanja zahtjeva;
- pisanim putem obavijestiti prijavitelja nepravilnosti o ishodu postupka unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti odmah nakon njegova završetka;
- pisanim putem izvijestiti nadležno tijelo za vanjsko prijavljivanje nepravilnosti o zaprimljenim prijavama u roku od 30 dana od odlučivanja o prijavi;
- čuvati identitet prijavitelja nepravilnosti i podatke zaprimljene u prijavi od neovlaštenog otkrivanja odnosno objave drugim osobama, osim ako to nije suprotno zakonu.

Poslodavac ne smije povjerljivu osobu i/ili njezina zamjenika staviti u nepovoljan položaj sukladno čl. 6. st. 2. Zakona²⁰.

ističemo...

Poslodavac ne smije utjecati, ili pokušati utjecati na postupanje povjerljive osobe i/ili njezina zamjenika prilikom poduzimanja radnji iz njihove nadležnosti potrebnih za zaštitu prijavitelja nepravilnosti.

Osim toga, Zakonom je određeno kako povjerljiva osoba i/ili njezin zamjenik trebaju svoje dužnosti obavljati zakonito i savjesno i ne smiju zloupotrijebiti svoje ovlasti na štetu prijavitelja nepravilnosti.

4.3. Vanjsko prijavljivanje nepravilnosti

Vanjsko prijavljivanje nepravilnosti je otkrivanje nepravilnosti nadležnom tijelu. Prijavitelj nepravilnosti može prijaviti nepravilnost nadležnom tijelu ako je ispunjena jedna od sljedećih pretpostavki²¹:

- postoji neposredna opasnost za život, zdravlje, sigurnost, od nastanka štete velikih razmjera, ili uništenja dokaza;
- ne postoji mogućnost unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti;
- prijavitelj nepravilnosti u postupku unutarnjeg prijavljivanja nije u roku propisanom u odredbi čl. 19. st. 2. t. 5. Zakona obaviješten o rezultatima poduzetih radnji po prijavi, ili nisu poduzete nikakve radnje kao odgovor na dostavljene informacije;
- postoji osnovana bojazan da se u postupku unutarnjeg prijavljivanja ne može osigurati ostvarenje prava na zaštitu, zaštita identiteta prijavitelja nepravilnosti odnosno povjerljivost zaprimljenih informacija;

- postoji osnovana bojazan da bi prijavitelj nepravilnosti mogao biti stavljen u nepovoljan položaj zbog prijave nepravilnosti, ili mjere koje su poduzete za zaštitu po prijavi nisu bile učinkovite;
- prijavitelj nepravilnosti više ne obavlja poslove kod poslodavca.

4.3.1. Nadležno tijelo za vanjsko prijavljivanje nepravilnosti

Sukladno čl. 21. st. Zakona, nadležno tijelo za vanjsko prijavljivanje nepravilnosti je pučki pravobranitelj. Pučki pravobranitelj, sukladno Zakonu:

- zaprima prijavu o nepravilnosti;
- ispituje pojedinačne prijave radi poduzimanja radnji iz svoje nadležnosti potrebnih za zaštitu prava prijavitelja, ako je prijavitelj nepravilnosti učinio vjerojatnim da jest ili bi mogao biti žrtva štetne radnje zbog prijave nepravilnosti;
- prijavu o nepravilnosti prosljeđuje tijelima ovlaštenim za postupanje prema sadržaju prijave;
- izrađuje izvještaj kojim ocjenjuje jesu li ugrožena, ili povrijeđena ustavna, ili zakonska prava prijavitelja nepravilnosti;
- daje opće pravne informacije prijavitelju nepravilnosti vezane uz zaštitu prava prijavitelja nepravilnosti;
- čuva identitet prijavitelja nepravilnosti i podatke zaprimljene u prijavi od neovlaštenog otkrivanja odnosno objave drugim osobama, osim ako to nije suprotno zakonu;
- u svom godišnjem izvješću izvješćuje Hrvatski sabor o zaštiti prijavitelja nepravilnosti, a to može činiti i posebnim izvješćima ako se radi o ugroženosti ustavnih i zakonskih prava većeg stupnja, ili značaja.

Prijava nepravilnosti može se podnijeti izravno tijelima ovlaštenim na postupanje prema sadržaju prijave sukladno posebnom zakonu i uspostavljenim sustavima otkrivanja i postupanja po nepravilnostima.

ističemo...

Tijela ovlaštena na postupanje prema sadržaju prijave dužna su u razumnom roku koji ne smije biti dulji od trideset dana od zaprimanja prijave podnijeti informacije o poduzetim mjerama na temelju te prijave nadležnom tijelu za vanjsko prijavljivanje nepravilnosti, kao i povjerljivoj osobi kad je ona poslala prijavu nepravilnosti tijelima ovlaštenim na postupanje prema sadržaju prijave sukladno čl. 19. st. 2. t. 4. Zakona²².

Tijela ovlaštena na postupanje prema sadržaju prijave dužna su u roku od petnaest dana od okončanja postupanja podnijeti obrazloženo izvješće o konačnom ishodu postupanja na temelju prijave nadležnom tijelu za vanjsko prijavljivanje nepravilnosti, kao i povjerljivoj osobi kad je ona poslala prijavu nepravilnosti tijelima ovlaštenim na postupanje prema sadržaju prijave sukladno čl. 19. st. 2. t. 4. Zakona²³. U slučaju da prijava o nepravilnosti upućuje na postojanje osnovna sumnje da je počinjeno kazneno djelo, tijela ovlaštena na postupanje po sadržaju prijave postupat će prema odredbama posebnih zakona.

19 Čl. 19. st. 1. Zakona.

20 Vidjeti pod 2.2.

21 Čl. 20. st. 2. Zakona.

22 Vidjeti pod 4.2.3.

23 Čl. 21. st. 5. Zakona.

4.3.2. Postupak zaštite prijavitelja nepravilnosti

Postupak zaštite prijavitelja nepravilnosti započinje dostavljanjem prijave nepravilnosti pučkom pravobranitelju i provodi se sukladno propisima koje primjenjuje pučki pravobranitelj te odredbama Zakona. Na zahtjev prijavitelja nepravilnosti pučki pravobranitelj dužan je u roku od trideset dana od zaprimanja zahtjeva nepravilnosti pružiti informacije prijavitelju nepravilnosti o tijeku i radnjama poduzetima u postupku te mu omogućiti uvid u spis predmeta²⁴. Pučki pravobranitelj, nadalje, dužan je bez odgađanja obavijestiti prijavitelja nepravilnosti o ishodu postupka prijave nepravilnosti nakon njegova okončanja.

4.4. Javno razotkrivanje nepravilnosti

Javno razotkrivanje nepravilnosti je otkrivanje nepravilnosti javno.

ističemo...

Prijavitelj nepravilnosti može iznimno, bez prethodnog prijavljivanja nepravilnosti kod poslodavca, ili pučkog pravobranitelja, javno razotkriti informacije ako postoji neposredna opasnost za život, zdravlje, sigurnost, ili od nastanka štete velikih razmjera, ili uništenja dokaza²⁵.

5. Sudska zaštita prijavitelja nepravilnosti

Sukladno čl. 24. st. 1. Zakona, prijavitelj nepravilnosti prema kojem je poduzeta štetna radnja u vezi s prijavom nepravilnosti ima pravo na sudsku zaštitu.

ističemo...

Sudska zaštita ostvaruje se podnošenjem tužbe za zaštitu u vezi s prijavom nepravilnosti nadležnom sudu, u roku od tri godine od dana kad je prijavitelj saznao za štetnu radnju odnosno pet godina od dana kada je štetna radnja prema prijavitelju poduzeta.

Treba naglasiti kako je prijavitelj nepravilnosti u postupcima sudske zaštite vezanim uz prijavljivanje nepravilnosti oslobođen od plaćanja sudskih pristojbi.

5.1. Nadležnost i postupak sudske zaštite prijavitelja

U postupku sudske zaštite prijavitelja nepravilnosti, osim suda opće mjesne nadležnosti, nadležan je općinski sud prema mjestu prebivališta, ili boravišta tužitelja, ili općinski sud na čijem je području štetna radnja poduzeta, ili je nastupila štetna posljedica²⁶. Postupak za sudsku zaštitu u vezi s prijavom nepravilnosti je hitan. Što se tiče pravila postupka pred sudovima, u postupku sudske zaštite prijavitelja nepravilnosti odgovarajuće se primjenjuje zakon kojim se uređuje parnični postupak (Zakon o parničnom postupku²⁷) u odred-

bama kojima se uređuju radni sporovi, osim ako Zakonom nije drukčije određeno.

5.2. Posebne tužbe za zaštitu prijavitelja nepravilnosti

Sukladno čl. 26. st. 1. Zakona, sudska zaštita prijavitelja nepravilnosti ostvaruje se u posebnom postupku koji se pokreće tužbom za zaštitu prijavitelja nepravilnosti. Ovom tužbom prijavitelj nepravilnosti može tražiti da se:

- utvrdi da je prema prijavitelju nepravilnosti poduzeta štetna radnja;
- zabrani poduzimanje i ponavljanje štetnih radnji te da se uklone posljedice štetnih radnji poduzetih prema prijavitelju nepravilnosti;
- naknadi imovinska i neimovinska šteta uzrokovana povredom prava zaštićenih Zakonom;
- presuda kojom je utvrđena povreda prava prijavitelja nepravilnosti iz razloga predviđenih u navedenim odredbama na trošak tuženika objavi u medijima.

Ističemo kako presuda kojom se nalaže objava u medijima obvezuje nakladnika medija u kojem treba objaviti presudu.

5.3. Sudjelovanje trećih

U parnicu u povodu tužbe za zaštitu prijavitelja nepravilnosti može se kao umješač na strani prijavitelja nepravilnosti pridružiti pučki pravobranitelj te organizacije, ustanove, udruge, ili druge osobe koje se u okviru svoje djelatnosti bave zaštitom ljudskih prava i borbom protiv korupcije. Sud će dopustiti sudjelovanje ovih umješača samo uz pristanak prijavitelja nepravilnosti.

5.4. Teret dokazivanja

ističemo...

U slučaju da prijavitelj nepravilnosti učini vjerojatnim da je zbog prijave nepravilnosti stavljen u nepovoljan položaj i da mu je povrijeđeno neko od njegovih prava u vezi s obavljanjem poslova, teret dokazivanja o protivnom prelazi na poslodavca.

5.5. Privremene mjere i nadležnost

U sudskom postupku po tužbi u vezi s prijavom nepravilnosti, sud koji vodi postupak može odrediti privremene mjere sukladno odredbama općeg zakona kojima se uređuje prisilno ostvarenje i osiguranje tražbina (Ovršni zakon²⁸), osim ako Zakonom nije drukčije propisano. Privremena mjera može se predložiti prije pokretanja, tijekom te nakon završetka sudskog postupka, sve dok ovrha ne bude provedena. Prijavitelj nepravilnosti oslobođen je od plaćanja sudskih pristojbi u postupku pokrenutom radi privremene mjere. Prijedlogom za određivanje privremene mjere može se tražiti od suda zabrana činjenja štetnih radnji, otklanjanje posljedica koje su prouzrokovane štetnim radnjama te odgoda izvršenja odluka kojima je prijavitelj nepravilnosti stavljen u nepovoljan položaj, ili mu je povrijeđeno neko od njegovih prava vezanih uz obavljanje poslova²⁹.

24 Čl. 22. st. 2. Zakona.

25 Čl. 23. st. 2. Zakona.

26 Čl. 25. st. 1. Zakona.

27 Sl. l., br. 4/77, 36/77, 6/80, 36/80, 43/82, 69/82, 58/84, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90; Nar. nov., br. 35/91, 53/91, 91/92, 112/99, 88/01-čl. 50. Zakona o arbi-

traži, 117/03, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 43/13-Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske i 89/14-Odluka USRH.

28 Nar. nov., br. 112/12, 25/13-Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, 93/14, 55/16 - OUSRH i 73/17.

29 Čl. 30. st. 1. Zakona.

ističemo...

O prijedlogu za određivanje privremenih mjera sud će odlučiti u roku od osam dana od dana primitka prijedloga.

Važno je naglasiti kako žalba protiv rješenja o određivanju privremene mjere ne odgađa njenu provedbu.

6. Prekršaji

Zakonom su predviđene novčane kazne za prekršaj u slučaju povrede zakonskih odredbi. Odgovornost za prekršaj može se odnositi na poslodavca, zlonamjernog prijavitelja nepravilnosti te povjerljivu osobu i njenog zamjenika. Za prekršaje propisane Zakonom optužni prijedlog može podnijeti i pučki pravobranitelj³⁰.

6.1. Prekršaji poslodavca

Sukladno čl. 31. st. 1. Zakona, novčanom kaznom od 10.000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj poslodavac pravna osoba ako:

- ne donese opći akt o postupku prijavljivanja nepravilnosti iz čl. 18. st. 1. Zakona do 1. siječnja 2020.;
- opći akt o iz čl. 18. st. 1. Zakona na prikladan način ne učini dostupnim svim osobama koje obavljaju poslove;
- ne imenuje povjerljivu osobu i/ili njezina zamjenika za zaprimanje prijave nepravilnosti i vođenje postupka u vezi s prijavom nepravilnosti na način kako je propisano u čl. 17. st. 1. t. 2., ili čl. 17. st. 2. te čl. 17. st. 4. Zakona³¹;
- od trenutka zaprimanja prijave ne ispita prijavu nepravilnosti i ne poduzme radnje iz svoje nadležnosti potrebne za zaštitu prijavitelja nepravilnosti odnosno ako ne obavijesti prijavitelja nepravilnosti, na njegov zahtjev, o tijeku i radnjama poduzetima u postupku i ne omogući mu uvid u spis u rokovima iz čl. 19. st. 2. t. 2.-3. i 5. Zakona³²;
- stavi u nepovoljan položaj povjerljivu osobu i/ili njezina zamjenika zbog poduzimanja radnji iz njihove nadležnosti potrebnih za zaštitu prijavitelja nepravilnosti suprotno odredbi čl. 19. st. 3. Zakona.

Za isti prekršaj novčanom kaznom od 1000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se i odgovorna osoba poslodavca u pravnoj osobi, a novčanom kaznom od 1000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se i poslodavac fizička osoba.

Osim toga, sukladno čl. 32. Zakona, novčanom kaznom od 30.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj poslodavac pravna osoba ako:

- spriječi prijavljivanje nepravilnosti prema čl. 5. Zakona;
- pokuša otkriti, ili otkrije identitet prijavitelja nepravilnosti suprotno odredbi čl. 11. Zakona³³;
- prijavitelja nepravilnosti ne zaštititi od štetne radnje ili ne poduzme nužne mjere radi zaustavljanja štetnih radnji i otklanjanja posljedica štetnih radnji, u okviru svojih nadležnosti, suprotno odredbi čl. 17. st. 1. t. 3. Zakona;
- na bilo koji način utječe, ili pokuša utjecati na postupanje povjerljive osobe i/ili njezina zamjenika prilikom poduzimanja radnji iz njihove nadležnosti potrebnih za zaštitu prijavitelja nepravilnosti suprotno odredbi čl. 19. st. 4. Zakona.

Za isti prekršaj novčanom kaznom od 3000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se i odgovorna osoba poslodavca u pravnoj osobi, a novčanom kaznom od 3000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se i poslodavac fizička osoba.

6.2. Prekršaj osobe koja zlouporabi pravo na prijavljivanje nepravilnosti

Novčanom kaznom od 3000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj osoba koja sukladno čl. 8. Zakona zlouporabi pravo na prijavljivanje nepravilnosti³⁴.

6.3. Prekršaji povjerljive osobe i njenog zamjenika

Novčanom kaznom od 3000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj povjerljiva osoba i/ili njezin zamjenik koji zlouporabe svoje ovlasti na štetu prijavitelja nepravilnosti sukladno čl. 19. st. 5. Zakona.

7. Zaključak

Na kraju je potrebno podsjetiti se nekih važnih datuma koji se odnose na primjenu Zakona. Zakon stupa na snagu 1. srpnja 2019. Važno je istaknuti kako su poslodavci koji zapošljavaju najmanje 50 radnika dužni do 1. siječnja 2020. donijeti opći akt kojim se uređuje postupak unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti i imenovanja povjerljive osobe.

S druge strane, poslodavac koji zapošljava najmanje 50 radnika dužan je imenovati povjerljivu osobu i zamjenika povjerljive osobe na način određen u čl. 17. Zakona najkasnije do 1. travnja 2020. Zakon pruža posebnu zaštitu prijavitelju nepravilnosti, a od poslodavca se očekuje da takvu zaštitu osigura i u općem aktu. Nepravilnosti se prijavljuju povjerljivim osobama za prijavu nepravilnosti kod poslodavca, ili pučkom pravobranitelju.

30 Čl. 35. Zakona.

31 Vidjeti pod 4.2.1.

32 Vidjeti pod 4.2.3.

33 Vidjeti pod 3.3.

34 Vidjeti pod 2.3.

